

Prima instanță: Judecătoria Botanica mun. Chișinău (jud. Gh. Balan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Muruianu, A. Pahopol)

DECIZIE

10 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Petru Moraru

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Matiupatenco Leonid împotriva deciziei din 29 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Matiupatenco Leonid împotriva SA "Sigma" privind încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite și a penalității la salariul neachitat

c o n s t a t ă :

La data de 23 mai 2013 Matiupatenco Leonid s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva SA "Sigma" privind încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite și a penalității la salariul neachitat.

În motivarea acțiunii s-a indicat că prin hotărârea din 14.07.2011 a judecătoriei Botanica mun. Chișinău s-a anulat ordinul nr. 66 k din 30.05.2010, prin care a fost concediat din funcția de expert-economist de la SA "Sigma", fiindu-i achitat pentru perioada 24.05.2010 – 14.07.2011 salariul în mărime de 31917,60 lei.

Susține că la adoptarea hotărârii nominalizate de instanța de judecată nu a fost soluționată chestiunea privind încasarea penalității la salariul neachitat, precum și a compensației concediilor de odihnă anuale nefolosite.

Solicită reclamantul încasarea de la SA "Sigma" în beneficiul său a penalității de întârziere pentru perioada 24.05.2010 – 14.07.2011 în mărime de 14736,38 lei, a compensație pentru concediile anuale nefolosite în sumă de 2507,84 lei, a procentajului de pierderi de 2337,15 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Prin hotărârea din 08 septembrie 2014 a judecătoriei Botanica mun. Chișinău s-a respins ca tardivă acțiunea înaintată de Matiupatenco Leonid.

Prin decizia din 29 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Matiupatenco Leonid și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

La data de 27 martie 2015 Matiupatenco Leonid a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că hotărârile în cauză, denotă o vădită tendențiozitate, exprimată prin încălcarea flagrantă a prevederilor legale, aplicarea eronată a acestora, depășirea de către instanțele ierarhic inferioare a mandatului său la judecarea acțiunii, formarea unei atitudini preconceptuate defavorabile reclamantului-recurent și favorabile SA "Sigma".

Susține că instanțele nu au examinat corect și multiaspectual fondul cauzei, iar prin adoptarea unor hotărâri vădit ilegale au încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil garantat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

La fel, menționează că instanțele ierarhic inferioare incorect și ilegal au concluzionat despre necesitatea respingerii acțiunii.

Afirmă recurentul că erorile admise de către instanțele ierarhic inferioare contravin și principiului nr. 6 al Recomandării privind principiile de procedură civilă proprii pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 februarie 1984, potrivit căreia hotărârea poate fi întocmită liber, dar trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu și să răspundă într-un mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de părți, adică formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, concretețe, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de reserve (necondiționalitate), sobrietate, oficialitate și relevanță.

De asemenea, susține că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și o decizie motivată. Motivarea corectă este parte a hotărârii în care instanța judecătorească își expune analiza circumstanțelor de fapt și drept ce au generat concluziile ei. Astfel, în opinia recurentului, hotărârile pronunțate sunt motivate vădit insuficient, ce prezintă încălcare gravă a prevederilor art. 241 CPC.

Declară că prin hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, acțiunea recurentului în speța dată a fost respinsă pe motiv de tardivitate. Însă, în motivare, instanțele s-au limitat doar la expunerea pur declarativă a conținutului art. 355 alin. (1) lit. a) Codul muncii, care de fapt nu este corelat cu situația de fapt și de drept speță, fiind încălcate prevederile art. 241 alin. (5) CPC.

Mai menționează că instanțele nu pot să se limiteze la enumerarea în hotărâre a probelor prin care se confirmă împrejurările ce au importanța pentru soluționarea justă a pricinii, dar sunt obligate să se expună asupra probelor și să le aprecieze după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar, în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se pe prevederile legii. Or, principiul procesului echitabil cere ca hotărârea să fie motivată, iar justițiabilul trebuie să poată lua cunoștință cu motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să poată să le conteste dacă sistemul juridic prevede o cale de atac împotriva acestei hotărâri. Lipsa motivării corecte unei

deciziei judiciare poate pune în pericol dreptul la un proces echitabil (Kaufman c. Belgiei, 1986).

Mai relevă că este incontestabil faptul că circumstanțele enumerate supra au fost lăsate fără examinare de către instanțele ierarhic inferioare, nefiind motivată soluția judiciară în acest caz, fapt ce eschivează cu neexaminarea fondului cauzei și constituie temei de casare a hotărârilor judecătorești contestate.

Totodată, invocă că în conformitate cu art. 240 alin. (1) și (3) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

La caz, menționează că conform art. 20 alin. (1) și alin. (2) din Constituția RM, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime; nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Relevă și faptul că din interpretarea art. 6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și a argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora, dar care au fost ignorate în totalitate de către instanțele ierarhic inferioare la examinarea acțiunii lui Matiupatenco Leonid către SA "SIGMA" privind încasarea penalității la salariul neachitat și a compensației concediilor de odihnă anuale nefolosite.

Mai susține recurentul că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului, iar în conformitate cu art. 9 din Codul muncii, salariatul are dreptul la achitarea la timp și integrală a salariului. Astfel, angajatorul este obligat să asigure salariaților condiții de muncă corespunzătoare și să asigure o plată egală pentru o muncă de valoare egală. Plata salariului urmează a fi efectuată în conformitate cu art. 142. 143 CM.

În concluzia celor relatate supra, recurentul consideră că instanțele de judecată au dat o apreciere incorectă a raportului juridic stabilit între părți, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă și corectă a cauzei, iar concluziile instanțelor ierarhic inferioare expuse în hotărârile atacate vădit

contravin probelor administrate la dosar, fiind aplicare eronat normele de drept material și de drept procedural.

Mai mult decât atât, invocă că motivele expuse de instanțele ierarhic inferioare se limitează la niște interpretări eronate ale legislației civile și procesual civile, iar faptele relatate întru justificarea adoptării hotărârilor ilegale, nu se certifică prin probe pertinente și accesibile.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare au încălcat grav normele de drept material și normele de drept procedural, adică nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume: pct. 1, art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; art. art. 20, 26 alin. (1), 43 din Constituția RM; art. art. 121-122 alin. (1), 130, 118 alin. (1), 183 alin. (2), 239, 240 alin. (3) CPC.; art. art. 9, 117 alin. (1), 119 alin. (1), 330 alin. (2), 355 alin. (1) lit. b) din Codul muncii și art. 272 alin. (1) Cod civil.

Examinînd legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul, va casa decizia din 29 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău și va restitui cauza la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerentele.

În conformitate cu art.445, alin. (1), lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei s-a stabilit că prin acțiunea formulată, Matiupatenco Leonid a solicitat încasarea de la SA "Sigma" în beneficiul său a penalității de întârziere pentru perioada 24.05.2010 – 14.07.2011 în mărime de 14736,38 lei, a compensației pentru concediile anuale nefolosite pentru perioada 24.05.2010 – 14.07.2011 în sumă de 2507,84 lei, a procentajului de pierderi de 2337,15 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Colegiul consideră ca neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că Matiupatenco Leonid a depus acțiune în judecată cu omiterea termenului de soluționare a litigiului individual de muncă privind compensarea sumei pentru concediile anuale nefolosite pentru perioada 24.05.2010-14.07.2011.

În conformitate cu art. 355 alin. 1 alin. b) Codul Muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

Din materialele cauzei rezultă că acțiunea a fost înaintată de către Matiupatenco Leonid la data de 23.05.2013, iar dreptul la acțiune a apărut la data de 14.07.2011, atunci cînd a fost pronunțată hotărîrea judecătoreiei Botanica mun. Chișinău, prin care s-a admis parțial acțiunea recurentului, s-a declarat ilegal ordinul de concediere nr. 66 k din 13.05.2010 și s-a încasat încasat de la SA "Sigma" în beneficiul său salariul ratat pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă în sumă de 32917,6 lei, a prejudiciului moral cauzat în mărime de 2272,43 lei, a compensației lunare în locul restabilirii la muncă în sumă de 6818,19 lei.

Respectiv, acțiunea a fost înaintată cu respectarea termenului de prescripție extinctivă și astfel argumentul recurentului privind prescrierea acțiunii este întemeiat.

În astfel de circumstanțe, Colegiul indică că instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia tardivității acțiunii și a respins-o.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra fondului acțiunii și din aceste motive, Colegiul consideră că pricina urmează a fi remisă pentru rejudecare instanței de apel, deoarece eroarea comisă nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Respectiv la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice legalitatea acțiunii înaintate de către reclamant prin prisma temeiniciei acestora omițând expunerea privind tardivitatea acțiunii, deoarece acțiunea a fost depusă în instanța de judecată cu respectarea termenului de prescripție prevăzut de art.355 Codul muncii.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea de chemare în judecată ca fiind tardivă fără a se expune asupra fondului cauzei, iar această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza pentru rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se admite recursul declarat de Matiupatenco Leonid.

Se casează integral decizia din 29 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Matiupatenco Leonid împotriva SA "Sigma" privind încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite și a penalității la salariul neachitat cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Petru Moraru

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

